

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

in
Strat'a tragatorului [L3-
vésztosa], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se vor
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii trimisi si nepublicati se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnafu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu d' Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii a:
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia si 80 cr. taos'a tim-
brale pentru fiecare-cara publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Reflessiuni

la articulu „Ce e de facutu” allu Dlui Iosifu Hossu,
consil. supr. la curtea de comptabilitate.

— — — Quenam ista jocandi?
Saevitia?

D. I. H. dupa ce au incurcatu destiunea publico politica a Transilvaniei vine si incurca si cea financiaria si aici se crede si mai tare, pentru ca in calitatea sa de consil. supr. la curtea de comptabilitate, lupta cu cifre, cari le scie insira cu abilitate ca se arete deficitulu de 5 milioane, ce ar' trebui se suporte „autonomi'a” Transilvaniei, seau Transilvani'a autonoma, precandu asta-di acellu deficitu lu suporta generositatea Ungariei plina de avutfe. — Nemica mai usioru de catu a insira cifre si d'in elle a scote rezultate dupa placu, dar' totodata nemica mai falsu decatu a dice „eu facu detorde cu redicat'a si partea ce o facu pre socotel'a ta, este atatu de mare, catu tu singuru n'ai poté-o suportá fara a te ruina.” Argumentulu financiaru allu Dlui I. H. nu are neci macaru meritulu d'a fi originalu. Sa rosu acestu argumentu inca atunci candu nemtii vienesi, cumnatii magiariloru, l'a intrebuintiatu in contr'a pretinsiuniloru de autonomia si independintia a Ungariei, dicundu ca Ungari'a, tierra fara industria, fara commerciu desvoltatu si cu primitiva agricultura, necessarmente are se ajunga la sapa de lemnu, daca devenita autonoma si independinte va trebui se platesca immensele detorie ce facuse absolutismulu nemticescu. Urmarile au resfrantu acesta assertiune. Se mai slabesc si Ungari'a cu agramadirea detoriiloru si se nu se arunce cu precipitatiune febrile in totu felulu de intreprinderi, catu se pare ca guvernatorii actuali nu voru se mai lasse nemica de facutu urmatoriloru; se slabesc mai vertosu cu sfortiarile intempetive de a figurá indata d'in capulu locului ca mare potere europeana, candu nu este decatu partea secundaria a imperiului austriacu insu-si de caditu la stare de nepotintia fisica si morale. — apoi se n'abia frica cumca Transilvani'a autonoma nu va poté acoperi deficitulu ce i-a incarcatu aservirea prin fusiune. — Ungurii au scurta memoria, uita ce li-s'a dssu alta data de catra usurpatori drepturiloru tierrei loru, si veniu ei insi si cu efronterl'a a dice asta-di totu acelle-si minciuni Croatiei si Transilvaniei. — Croatia este tierra cu multu mai saraca decatu Transilvani'a, si nu crede propoveditoriloru doctrinei celle false, ci pentru ca se scape de deficitulu ce i-lu causedia preastrins'a uniune cu Ungari'a, pretinde largirea autonomiei chiaru si in punctulu financiaru. — Transilvani'a autonoma se va ingrigi ea ca se scape de deficitulu ce i-lu impune aservirea pe fusiune si de care numai ca autonoma pote scapa, dar' aservita neci odata, pentru ca nu sta in poterea ei a despune de economi'a sa. Transilvani'a este tierra binecaventata cu tote darurile naturei, plina de avutfe exploatate de cei ce d'icu ca este saraca, dar' istori'a tassedia de minciunosi pre cei ce d'icu ca este nevoita a tra d'in grati'a loru, ca ceea au fostu potinte si poterea ei au sentiu-o mai de multe ori cei ce asta-di se credu a fi tari si mari si putredi de avuti. Economia casei talle mai bine o poti ecuil. brá portandu-o insu-ti decatu candu ti o porta altulu. Dar' ce se in-istu mai departe a pune in evidentia lucru in sine evidentu? Cifrele Dlui I. H. le va crede orbisii numai cellu ce crede assemene orbisii ca „extra unionem per fus'onem non est salus” si ca bietii romani, ca se nu ajunga si mai saraci decatu sunt, se dee cu toporulu in toti cei ce prin restituirea autonomiei, voru se-i lipsesca de grati'a, generositatea, liberalitatea, succursulu, etc., adeca de elemosin'a magiara, cu carea se recompensedia autonomi'a, adeca saraci'a Transilvaniei.

D. I. H. dupa ce si-a storsu tote argumintele, la cari, dupa credint'a sa, nu este, nu pote fi respunsu, siguru de triumfulu seu, eschiamu cu emfase: „Asié dara, ce e de facutu? Respunsulu e prea scurtu: a passé pre terrenulu datu de Majestate!”

Audiendu pre D. I. H. a vorbi cu atát'a incredere, mi-aducu a minte de betranulu preutu, de

altmintrea forte venerabilu si vestitu teologu, care, — la ann. 185 . . petrecandu eu feriele la frate-meu si asistandu la predicatiune, — dupa ce vorbisese, ad captum popali tote câte le crediú necessarie, citandu unu pasu si d'in Solomonu, d'isse cu voce essortatoria „Se taca acum si Solomonu cu tota intelleptiunea lui!” La asta apostrofare, Solomonu tacu, firesce, — eu inse sioptii suri-diendu (Ddieu se mi ertepeccatulu.) vecinului meu „Numai S.Sa se vorbesca!” éra bietii poporeni voru fi crediutu negresitu ca preutulu loru este, de si pote nu mai intieleptu, dar' in tota intem- plarea mai invetiatu si decatu Solomonu.

Daca premisele Dlui I. H. au fostu false, nu mai pucinu falsa trebuie se fia si deductiunea sa, care se resume in respunsulu „scurtu”, intru ade veru scurtu, forte scurtu, impertinentu de scurtu si captiosu „a passé pre terrenulu datu de majestate.” D. I. H. care vre se treca de incarnatu constitutionalistu nu este intru adeveru decatu „impellitiatu absolutistu” luandu de argumentu si „majestatea.” Lipsesca acestu cuventu d'a servi dreptu argumentu in gur'a unui adeveratu constitutionalistu, lipsesca nu numai d'in cuviintia, ci si mai vertosu in poterea legii, care opresce a terrei majestatea in luptele constitutiunali de partite. Noi romanii avemu d'a face cu guvernulu M. Salle, cu consiliarii singuru respundietori ai coronei, pre cari avemu nu numai dreptulu constitutionalu, ci si detorint'a d'a-i combate pentru faptele loru, pentru consiliile loru calle relle, prin cari s'a inauguratu si se sustiene unu sistemu nedreptu si immoralu, care cu mediuloce silnice si artificiali esplotedia majoritatile in folosulu minoritatiloru, care face pre minoritati domni si pre majoritati sclavi politici, intr'unu statu poliglotu, unde toti factorii trebuie se aiba dreptu egal precum au sarcine egali de portatu.

Ce voru fi d'issu deputatii si regalistii romani la 1865, acést'a nu pote servi de indreptariu asta-di. Deputatii rom. au d'issu si ei ceea ce au sciutu, asié d. e. au d'issu ei, ca voru veni numai la actulu de incoronare, dar' dieu, Dloru stetera si mai de parte si atunci éra au d'issu: ca stau pentru ca se apere autonomi'a Transilvaniei, care se pote aperá numai a casa, éra nu pribegindu in tierra straina.

De altmintrea ori ce voru fi d'issu deputatii si regalistii rom. de a buna sama nu au d'issu, nu a potutu dice si cu atátu mai pucinu au potutu se intillega ceea ce intillege D. I. H. candu dice ca se passimu pre terrenulu DSalle. Era ceea ce a d'issu conferint'a nationalu d'in Sabliu, la an. 1861, nu se pote aplicá neci macaru la 1865, cu atátu mai pucinu la 1867 si mai nainte. D. I. H. crede ca a passé pre terrenulu activitatii la 1861 seau la 1867 etc. este egal si identicu cu a passé in functiune la Bach, Schmerling, Andrasst seau la Majestatea Sa cea Negra d'in regatulu Dahomey, pre a carui terrenu omenii se tragu in frigare si se mananca fripti ca si curcanii d'in Indi'a.

(Va urmá.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedint'a de la 21. fauru, 1872.

Vice-presiedintele Bela Perczel deschide siedint'a la 10 ore a. m. Guvernulu a fostu reprezentatu prin ministrii Lónyay, Bittó, Szlávý, Pauler, Kerkapoly, Tóth si Tisza.

Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei trecute, presiedintele anuncia una petitiune, carea se trece la comisiunea petitiunaria d'impreuna cu petitiunea presintata de deputatulu bar. Albertu Wodianer.

Ministrulu de commerciu, industria si agricultura, Iosifu Szlávý, presinta unu projectu de lege relativu la importulu liberu de ori-ce vama a ojectelor necessari pentru cladiru si inarmarea nãiloru marine. Se va tipari si tramite la sectiuni.

Ministrulu de justitia Stefanu Bittó, respunde la interpellatiunea lui Bobory relativa la omagiulu care, cu tote ca este stersu prin lege, totu-si se practica inca la tribunale, si in privint'a diferentiei de rang si salarie, ce esiste intre judii de la tabl'a regesca. Cu privire la ojectulu primu oratorele declara, ca omagiulu este stersu prin

lege si aplicarea legii in casuri concrete depinde de la tribunale, ér' daca acestea interpreteza legea dupa placu, guvernulu nu pote nimicu dispune pre calea administrativa. La alu duoilea ojectu observa, ca aici e vorb'a de unu ce provisoriu, care se va delaturá indata ce organizatiunea justitiei se va esecutá pre deplinu. — Interpellantele nu e multumita cu respunsulu, inse camera ié totu-si actu des- pre elu.

Camera trece apoi la ordinea d'filei: finea desbaterii a supra afacerii bancii. — La acestu ojectu mai vorbescu ministrulu-presiedinte c. Lónyay, Col. Ghyczy si ministrulu de finantie Kerkapoly. Dupa acést'a se voteza a supra diferiteloru projecte de resolutiune si se primesce alu lui Tréfort cu 180 contr'a 124 voturi.

Urmeza raportulu comisiunii petitiunaria despre petitiunea cetatii Pest'a, relativu la cartea funduarie. Cestiunea se resolve intr'acolo, ca camera accepta unanimu propunerea lui Deacu, facuta inca in siedint'a de la 15. fauru.

In fine camera decide, ca raportulu curtii de comptabilitate, referitoriu la inchiiarea socotelorulu, se se tramita la comisiunea financiaria, si cu acést'a

Siedint'a se redica la 1 $\frac{1}{4}$ ore d. m.

Siedint'a de la 22. fauru, 1872.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedint'a la 10 ore a. m. D'intre ministri sunt de facia: Lónyay, Tóth, Pauler, Bittó, Tisza, Szlávý si Wenckheim.

Dupa vericarea procesulu verbalu alu siedintiei trecute, presiedint. le comunica, ca deputatulu Stefanu Gál, alesu in Illyesalva, si-a presintatu literale credentiauale. Se trecu la comisiunea verificatoria.

Colomanu Széll si Ales. Csiky presinta doue petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria.

Colom. Széll pune pre biurulu camerei raportulu comisiunii financiare, privitoriu la projectulu de lege despre creditulu suplementariu necessariu pentru accoperirea speselorulu d'in an. 1870. — Se va tipari si tramite la sectiuni.

Notarinlu camerei magnatiloru, bar. Iuliu Nyáry, presinta projectulu de lege despre bugetulu pre an. 1872, primitu fara modificatiune de magnati, lista celoru cinci membri alesi de camera magnatiloru in comisiunea pentru adificarea noiei case parlamentarie, si projectulu de lege privitoriu la junctiunea cetãtiloru Bud'a-Pest'a prin una calle ferrata, care s'a acceptata de magnati cu una modificatiune neinsemnata. — Modificatiunea se va pertratá in siedint'a proxima.

Dupa ace'a camera trece la ordinea d'filei si incepe desbateru generalu a supra projectulu de lege despre modificarea legii electorale.

Raportoriulu comisiunii centrale, cont. Iuliu Szápáry, accentua principiile pre cari e basatu projectulu de lege d'in cestiune, si declaru, ca scopulu lai a fostu: regularea censului, si conscrieriloru si reclamatiuniloru electorale. Oratorele desfasura pertratarile comisiunii centrale, accentua diferentia ce existe intre testulu projectulu comisiunii si intre alu guvernulu, si recomanda camerei acceptarea testulu comisiunii centrale de basa pentru desbateru speciale.

Colomanu Tisza declara, ca nu pote acceptá neci in generalu projectulu de lege d'in discutiune, si manecandu d'in acestu punctu de vedere va presintá unu projectu de resolutiune. Mai inainte de a presentá acestu projectu oratorele infra punctele principali pentru cari nu pote se acceptu noulu projectu de lege nici chiaru de base pentru desbateru speciale. Noulu projectu de lege d'in discutiune pastreza cu fidelitate totu ce e reu in legea de alegere d'in 1848 si se abate numai de la aceea ce este bunu in ea. Prima scadere a legii de alegere d'in 1848 e, ca censulu in Transilvani'a e altulu, mai mare decatu in Ungari'a, si acést'a scadere o aflamu si in projectulu d'in discutiune. A dou'a erore mare a acelei legi este, ca cercurilo de alegere in Transilvani'a sunt forte nedreptu impartite. A trei'a scadere e, ca censulu se bazeza pre proprietate si nu pre darea directa, ce o plateste unu cetatianu. Ultima mare scadere a legii de alegere d'in 1848 este nechiaritatea, carea a datu ansa la esplotatiuni multiple si diferite un'a de alt'a. Inse noulu projectu de lege contine tote erorile insfrate, si pre langa aceea elu este inca mai obscuru, mai nechiaru si dá locu la mai multe esplotatiuni. In consideratiunea toturoru acestoru essegintie oratorele presinta unu projectu de resolutiune, dupa care camera ar' avé se respinga projectulu d'in discutiune si se invite pre ministrulu de interne, ca se lucre unu altu projectu de lege, care, in

privinti'a censului de alegere, se se bazeze pre date statistice si in care se se omite scaderile instrate; acestu proiectu se-lu prezenteze apoi camerai asfelu, ca inca in cursulu acestei sessiuni se se redice la valore de lege. — In fine oratorele intreba, ca ce a facutu partit'a drepta, care se numesce pre sine partit'a reformeloru? A introdusu denumirea judiloru si voturile virile, er' cautiunea diurnaleloru a pastratu-o. Primirea proiectului de lege d'in discutie ar' fi una peta de rusne pentru parlamentulu magiaru, pentru aceea oratorele roga camera se primesca proiectulu seu de resolutiune.

Ministru de interne Vilhelmu Tóth, dupa ce amenintia ca si-va dá demissiunea la casu candu proiectulu de lege nu s'ar primí nici chiaru in liniamintele principale, enumera si dsa scaderile legii de alegere d'in 1848 si areta intru cátu acestea se delatura si emendeza prin noulu proiectu de lege, care in liberalitatea sa merge pana acolo, incatu intr'unu punctu se abate cu totu de la legea d'in 1848, si acestu punctu este, ca dreptulu de alegere alu onoratoriloru transilvaneni d'in cotati si orasie se estinde si a sup'ra aceloru onoratori, cari locuiescu la sate.

Danielu I r á n y cere, ca alegerea se se face prin votare secreta, de ora-ce votare publica servece numai spre a usiora corumperea cu bani si alte midiloce. O alta scadere a proiectului de lege d'in discutie este, ca in elu s'a pastratu impartirea d'in 1848 a cercurilor electorali. Ministru-lu pentru aceea n'a voitu se se face alta impartire, ca nu cum-va partit'a contraria guvernului se ajunga la majoritate in cate-va cercuri transilvane. Inse politic'a Ungariei nu pote fi, d'a oprime nationalitatele. In fine oratorele desaproba, ca noulu proiectu de lege nu face mentiune despre cestiunea incompatibilitatii, si presinta unu proiectu de resolutiune in intielesulu in care a vorbitu.

Siedinti'a se redica inainte de 2 ore d. m.

Logosiu, 1/18 februaru, 1872.

(Fine.) *

5. In testamentulu lui Iova Popovicu sta apriatu, ca averea lui, ce va intrece preste spese passive, etc. (si acestea, asiguru pre D. nepotu, nu sunt neconsiderabili) e de a se impartí in 3 parti, d'in cari 1/3 parte se se prefaca in unu fundu de stipendie pentru studentii miseri romani, intre cari se aiba preferintia elevii, — macaru se fia numai elevi de industria si meseria, — d'in famili'a sa; era d'in celea 2/3 parti se se credie unu institutu educatori de tetitie misere romane. — Deci scopulu e curatu filantropicu, nationalu. Pentru ce dara Dlu nepotu totu-si se vaiera asup'ra cuprinsului acestui testamentu? si deschilinitu pentru ce cutedia Dni'a lui a afirmá, ca d'in rentele acestui capitalu va se se ingrasie ven. Ordinariatu d'in Logosiu? Caus'a e invederata, si in parte, acést'a o marturiscescu singuru D. nepotu, pentru ca consangeniiloru sei nu li-a lasatu repausatulu in bani mai nemic'a, (rectius pentru ca dinsulu nu si-a lasatu tota averea nepotiloru) si pentru-ca administrarea fundatiuniloru a concreditu-o ordinariatulu logosianu, va se dica Episcopulu si consistoriulu la care in acést'a cauza se se atraga si miren, era d'intre consaugeni neci pre unulu nu l'a facutu partasiu la epitropia. — Eu nu credu ca omu cu minte si nepreocupatu se póta deduce d'in tote acestea, ca ordinariatulu d'in Logosiu este in stare, a se ingrasia singuru d'in rentele capitalulu, care i s'a incredintiatu spre administrare, pentru unu scopu santu. — Dar' se eplicu lucrulu mai pre largu:

6. Iova Popovicu si soci'a lui Ecaterin'a nascuta Panaiotu, inca in anulu 1856, la doue lune dupa venirea episcopulu Dobra la Logosiu, asié dara candu nu erau santi parinti pre aice, ci numai episcopulu si unu parintielu secretarielu langa elu, au trecut la unire. D'in ce cauza au facutu ei acést'a, nu e chiamarea mea, neci a altoru-a a ispití, se fia de ajunsu a se, si scie totu Logosiu, ca dela trecerea loru ambii au fostu cei mai zelosi uniti, cei mai adicti confesiunei loru celei noue, d'in care cauza Episcopulu repausatu a si esoperatu pentru Iova Popovicu ordulu cavalerescu papale alu stului Gregoriu; — mai departe se fia de ajunsu a se, si scie totu Logosiu, ca repausatulu de atunci pana la mortea lui a traitu in cea mai buna armonia si amicitia atatu cu Episcopulu repausatu si Episcopulu de acum, catu si cu Capitulari, de unde dar' nu e mirare, ca dinsulu pentru esecutarea vointiei sale ultime n'a afluat epitropia mai potrivita, organu mai conveniente, decatu chiaru pre ordinariatulu in care a avutu tota increderea. Cu atatu mai vertosu ca:

7. Iova Popovicu, care — intre parentese se fia d'isu — a fostu omu forte bunu, inse precum sciu toti Logosienii, cari l'au cunoscutu mai de aproape, neci decatu a fostu simplu si credulu, precum afirma nepotulu seu, ci d'in contra in asta-feliu de lucruri, adeca in afaceri pecuniarie, a fostu mai intieptu si mai cu minte de catu noi santii parinti, dar' si decatu toti nepotii lui la olalta luati, — d'icu, Iova Popovicu, de la inceputulu acestei Episcopie a potutu observá si s'apocutu convinge, ca ordinariatulu d'in Logosiu, nu numai ca n'a mancatu neci candu bani publici, si nu s'a ingrasiatu d'in avere straina, ci d'in contra miclele fundatiuni diecesane, cari esistu, le-a administratu si le administra si asta-di eu cea mai mare fidelitate, zelu si acureteta, incatu d'in unu fundu

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

de 7 mii si cate-va sute de florini, cari i-a capetatu dieces'a Logosiuulu de la dieces'a Oradii, cu ocaziunea dismembrarii parochieloru banatiene, in restimpu de 16 anni, a immultitu capitalulu fundatiunale la 20 mii florini (neintielegundu-se aici lasamentulu episcopulu Dobra), impartindu pre langa acést'a pensioni moderate si amesurate poterei funduriloru la veduvele si orfanii preutiloru, si stipendie la unii studentii mai seraci. — Despre acést'a se pote convinge D. nepotu, si ori-cine daca va vré, d'in socotelele fundatiunali ale toturoru aniloru de la inceputu pana in diu'a de asta-di, precum si d'in starea casseloru cum se afla asta-di. Asié dara Iova Popovicu cu totu dreptulu a potutu avé incredere in acestu ordinariatu, ca fundatiunile lui le va administrá cu fidelitate si conformu intentionii lui; era dlu nepotu si consangeniulu lui, — pre cari pentru-ca nu i-a facutu repausatulu partasi la administrarea averei, elu singuru va fi fostu sciendu mai bine, — neci decatu n'an avutu dreptu a presupune, ma ce e mai multu a publicá cu positivitate in lumea larga, despre acestu ordinariatu, ca acestu-a „dorintiele repausatulu le va ingrasia calendas graecas, si pana atunci se va ingrasia si rentele acestui capitalu.“ — Ast'a, Dle nepotu, e adevera, calumnia a priori mai multu decatu infama — asta e adeveru infernale! Apoi

8. Ce se tiene de modernulu Episcopu alu Logosiuulu, vedi Dni'a ta, lu poteti atacá d'in punctu de vedere politicu-nationalu, cum vi place, — de-si unu omu onestu si maturu; si aici padiesce regulele moderatiunei si a bunei cuviintie; si apoi e lucru cunoscutu, ca Episcopulu Logosiuulu cu intrevenirea sa energica pre multi romani i-a asediatu in oficie, cari altu-cum nesmintitu aru fi remasu pre diosu, cu ocaziunea ultemiloru denumiri judecatoresci, si a alegerei municipali, si prin acést'a a doveditu, ca totu-si nu e romanu asié reu, precum pretindu unii si altii, d'intre cari multi ambla cu nasulu in ventu si porta frase mari in gura, dar' in fapta nu areta nemicu, — inse astea treca ducase; numai a descinde pana la atacarea caracterulu lui privatissimu, a lu numí si publicá prin foi publice de raportiu de avere, de vampiru pre acelu-a, care, precum e de comunu cunoscutu, d'in dotatiunea sa subitre episcopesca sacrificia sume considerabili, atatu pentru interese diecesei si a natiunei sale, catu si pentru ajutorarea celoru lipsiti, asié incatu mai ca nime, fia ori de ce confesiune ori nationalitate, nu recurge la elu pentru ajutoriu, fara a fi mangaiatu, — asta, domnulu meu, e mai multu decatu numai infernale, — e diabolicu!

9 In cátu pentru legalitatea seu ilegalitatea testamentulu de sub cestiune, despre acést'a nu voiu se me disputu cu D. nepotu; a sup'ra acestei intrebári voru decide altii mai competenti decatu noi, pre cari a priori ai inferá de nedrepti, si a striga in gura mare, ca nu au neci „umbra de lege si de dreptate in tiéra“, daca caus'a se va decide in contra dorintiei Dlu nepotu, — precum a scorní si ace'a, ca faimosulu Episcopu se lauda inainte cu favorulu regimulu „care e dusmanu demnitatii omenesci“, — este o intreprindere forte audace pentru carea D. nepotu nu sciu cum se va respunde la tempulu seu. — Ace'a inse potemu se venturamu pucintelu, ore neprovederea testamentulu cu formalitatele esterne esitu-a intr'adeveru d'in intentionea precugetata a repausatulu? precum afirma Dlu nepotu, seu cu alte cuvinte, ore in acelu testamentu neperfectu cuprinde-se adeverat'a intentione a repausatulu? — Eu, cu demissiunea Dlu nepotu, cutedia a fi de parere contraria, ca Dni'a Sa, si argumentedi asié: Daca repausatulu inaintea mortii sale ar' fi fostu morbosu greu, baremu o di numai, si totu-si nu s'ar' fi ingrigitu de suplinirea acestui defectu, atunci si eu asié fi de acea parere, ca d'insulu intr'adinsu n'a voitu se lase dupa sine unu testamentu in tota privinti'a perfectu, si cum-ca cuprinsulu acelu testamentu n'a fostu adeverat'a intentione a d'insulu. — Inse nu e asié! — Repausatulu in anulu trecutulu, de-si betranu mai bine de 70 ani, s'a bucuratu de o sanetate perfecta, ma chiaru in preser'a mortii sale repentine, precum si D. nepotu scie forte bine, a cinatu bine si a fostu de totu voiosu, era a dou'a di demaneti'a inca cu 5 minute inaintea mortii sale a vorbitu cu domesticii sei necaindu-se despre ce-va alternatiune in sanetate, prin urmare dinsulu necum se-si astepte or'a mortii, ci inea si-potea apromite baremu catu-va ani de vietia. Apoi testamentulu de sub cestiune l'a pastratu repausatulu cu conscientiositate in dolapulu seu inchisu, unde si-tienea si banii gat'a, si unde l'a gasitu deregatoriulu publicu, care a venit, pentru constatarea casulu de morte. — Éta d'in aceste, si d'in alte cause mie mai de aproape cunoscutu, nu numai nu potu fi de parere Dlu nepotu, ca testamentulu a remasu neperfectu cu intentionea si vointia repausatulu, ci d'in contra sum convinsu, ca acelu testamentu neperfectu cuprinde adeverat'a intentione a d'insulu. — Mai in urma:

10. D. nepotu asigura pre publiculu romanu, ca: „consangeniulu repausatulu voru dedicá o parte d'in averea remasa pentru o fundatiune nationala spre asigurarea memoriei unchiulu loru“, si apoi apelledia la opiniunea publica, ca „se se interesede de acést'a cestiune, carea nu mai e o cestiune a familiei numai, ci si nationala.“ — E forte frumosu! Eu d'in parte-mi contediulu la implinirea promissiuni solene, — in casulu candu justu a va dá dreptu consangeniiloru, si asteptu cu o linisce a se cu multu mai mare finitulu procesulu. Numai trebac se insemnu, ca

une mai pucinu vaga, si mai multu precisa; asié doritu ca D. nepotu se numesca o cifra, seu unu percentu ore-carele. — Pentru ce? Pentru-ca eu sciindu, — cum avui onore a aminti si mai susu, — ca nemurile repausatulu cantandu aici s' la nemurile repausatei Ecaterina Popoviu, cari me rogu a nu le lasá afara neci decatu d'in calculu, facu unu numeru considerabile de vr'o 40 de insi, prevedu ca daca lasamentulu netto va fi se se impartiesca intre acesti-a, macaru dupa o proportiune moderata, nu sciu dieu, ce suma va fi ace'a, carea va remane pentru o fundatiune nationala; candu d'in contra, daca fundatiunea aceea nationala se va realisá in intielesulu testamentulu, e siguru ca va fio fundatiune frumosa si considerabila, carea va face gloria numelui si memoriei lui Iova Popovicu la posteritate. — Si pentru ace'a se-mi permita D. nepotu, ca se enunciu si se sustien, ca ordinariatulu d'in Logosiu si-va tiené de detorintia conscientiosa, impusa lui priv ultim'a vointia a repausatulu, a aperi validitatea si legalitatea testamentulu cu tote medilocele iertate prin dreptu si lege; se-mi permita totu-odata, ca se apelediu sieula opiniunea publica, si se orogu, se se interesede de causa acestui testamentu, carea deci decatu este causa unei familie private, ci intru adeveru e causa curatu nationalu, cu atatu mai vertosu, ca testamentulu lui Iova Popovicu nu e facutu eschisivu in interessulu unei confesiuni, precum sunt testamentele multoru altoru-a, a caroru nume sunt destulu de cunoscutu.

Aceste am avutu a le respunde la articululu memorabile alu „unui nepotu“ in privinti'a lui Iova Popovicu, publicatu „dupa repetite intettri“ in loculu deschisu alu „Albinei.“ — Am avutu a le respunde aceste mai alesu d'in acelu motivu, ca on. publicu cetitoriu se nu fia informatu unilateralmente despre caus'a acést'a importanta nationala, prin unu nepotu interesatu in privinti'a materiale, si prin o foia interesata — dins'a scie in ce privintia.

Mi place a crede, ca on. publicu cetitoriu va afla, ca responsulu meu, — incatu numai a fostu cu potintia, facia cu unu astu-feliu de articulu, — e liberu de insulte si extravagantie personali, ma ca dora tonulu lui ici colo e si cam pre usioru. Caus'a este, ca intrebarea cea grava asup'ra cuprinsulu acelu articulu se va pune on. Redactiuni a „Albinei“ seu eventualmente compunetoriulu, seu tramitietoriulu lui, pre alta cale.

Unulu d'intre cei bote diati de santi parinti.

Clusiu, 16. favru 1872.

Dle Red! In Nrii 2 si 3 „Feder.“ aparú „d'in Comitatu Clusiuulu“ una corespondintia, in carea D. Corespondente are placerea, atunci candu lauda pre unii romani, in spesie pre Dlu Gr. Vitezu d'in Teac'a pentru activitatea desvoltata in caus'a nationale romana cu ocaziunea restauratiunei mai noue a comitatulu Clusiuulu, — a arunca cu tina in altii intru unu modu nemeritatu.

Nu vomu se detragemu nemic'a solidatei caracterulu romanu alu personeloru laudate prin D. corespondente, ba neci nu voimu se aducemu la cátu de pucina indoiela zelulu celu inflacaratu alu raportoriulu d'in Teac'a, carele debue ca e un'a cu profetoriulu d'in conferintiele nationale d'in Clusiu si o persona cu scritoriulu corespondentiei mai susu mentionate, un'a inse ni tienemu de o detorintia nationala a nu concede, ca prin articululu Dsale se fia sedusa opiniunea publica, a nu concede, ca unii d'intre cei mai zelosi nationalisti romani, se fia inferati prin Dsa intru unu modu nu numai nemeritatu ci si nesocotitu.

Intielegemu aici person'a bravulu romanu, L a d i s l a u V a i d a, asup'ra carui-a si-indrepta Dlu corespondente in spesie sagetele sale, inculpandu-lu, intr'unu modu, cum se inculpa numai cei slabi la angeru, si politici de doue usie. Astfelu intielegemu noi cuventulu „siovaletiu“, de carele se folosesce D. corespondente.

Pre domnulu Vaida lu cunoscemu de a fi prea modestu de a se apucá, ca se se laude cu celea ce a facutu in caus'a nationala pana acum'a.

Dlu L. Vaida ni-ar' poté spune multe lucruri, multe lupte avute pentru causele nostre nationali cu atleti mari si puternici, cari au remasu ascunse sub velulu intunerecului, alu caroru efectu morale inse lu cunoscu bine conmiitarii Dlu Vaida. — Le lasamu acelea si vomu aminti numai unele pre cari le scimu cu totii.

Credemu cum-ca Dta, dle corespondente, vei avé inca in viua memoria desbaterile d'in diet'a d'in Sabiu.

Daca da, ti-vei si aduce aminte cum-ca L. Vaida a fostu acelu-a, carele a redicatu cuventulu in contra tramiteri deputatiloru in consiliulu imperiale, pana atunci, pana candu Majestatea Sa nu va dá o diploma noua in loculu diplomei Leopoldine garantatoria de autonomi'a Transilvaniei si a drepturiloru nationaliloru regnicolarie, pre carea M. Principe se o intaresca cu juramentu. — D. L. Vaida era amplotiatu guvernamentale, de cugeti, dle corespondente, in tempulu acelu-a candu omenii era aplecati de a se inchina lui Reichenstein, o astu-feliu de procedere a D. L. V. potese numí politie

„siovaitoria?“ si ce credi Dta, judecandu dupa celea intem-plate mai tardu, ore D. L. Vaida nu avea dreptu, si propunerea d-lui purcesu-a d'in altu motivu, decatu d'in simtiu curatu nationale? Ore Dsa nu lucră pentru de a conservă aceea, ce ne luptămu noi acum'a, că sè recascigămu?

S'a intemplantu, că in iuniu 1867., legile aduse prin diet'a provinciale d'in Sabiu prin rescriptulu imperatescu s'au stersu. — Guvernulu tiei avea dreptu de a remonstră, — scii Dta, Dle Corespondinte, că Dlu L. Vaida a fostu s i n g u r u in guvern, carele a immanuatu contelui Péchi una remonstratiune in contr'a acelu prè inaltu actu, că-ci prin acelu actu s'au stersu si legile, cari inarticulau natiunea romana si religiunile nostre intre natiunile regnicolare ale tiei, si limbei romane i-se dederă drepturile publice ale acelu limbe inarticulate?

Numesci dta astfelu de fapta „resoluta?“ sév si acést'a este totu politica „siovaitoria?“!

Totu in acelu anu in lun'a lui iuliu, in prim'a congregatiune a restauratulu comitatu totu Vaida predede protestulu romanilor contr'a uniunei necoconditionate, si contr'a stergerei legiloru de inarticulare a natiunei romane.

Sè fi auditu Dta, cum a vorbitu dlu Vaida cu acea ocaziune, — dŕceai, cum-că Dsa, că amplotiatu de statu, are o politica prea resoluta nationale.

Cetitu-ai Dta luptele ce le-au avutu totu Dlu Vaida prin diuaristic'a magiara cu unu M., mai tardu cu contele G. B., totu in interesulu romanescu?

Credemu, că nu le-ai cetitu, că-ci alte opiniuni ai avé despre D. Vaida.

Ace'a inse credemu, că ai cetitu, ce a facutu D. Vaida in iuniu a. c. in comisiunea organizatoria a comitatului; vei fi cetitu si in „Gazeta“ memorandumulu, carele l'a aster-nutu in contr'a legii municipale, pentru romani atātu de apesatoria, — cetesce inca odata acelu memorialu. — Scimu noi cei d'in Clusiu ce energia a desvoltatu D. Vaida si in comisiunea verificatoria pana ce ni-a intratu elit'a inteligentiei in comitetu, pote chiaru si Dlu Vitezu i-a facutu ce-va servitiu.

Amu poté insiră si mai multe date despre resolutiunea Dlu L. V. in cause nationale, le aflămu inse de superfiue, — cele insirate sunt destule, spre a nu concede, că publiculu romanu sè fia sedusu, de ce altmintrea nece nu ne prè tememu.

Ei bine, va dŕce Dlu corespondinte, tote aceste potu fi adeverate, dar' ace'a inca remane adeveru, cum-că Dlu Vaida a vorbitu in contr'a acelei propuneri a D. Gr. Vitezu, cum-că romanii sè nu voteze pre dlu Macskási la postulu de v-comite.

Asiè este. — Intrebămu inse pre Dlu corespondinte, că sè ni spuna, că cine a partinitu propunerea Dlu Vitezu? Nimene! Au nu Dta spuni in corespondentia, cum-că toema d. Gregoriu Vitezu, — că-ci Dlu e presedintele sub-comitetului romanescu d'in Teac'a, — in raportulu seu cătra comitetulu centrale d'in Clusiu, la punctu 2 nu pretinde postulu de vice-comite pentru romani. Nu lu-amu pretinsu nice unii, că-ci nu aveamu candidatulu pentru acelu postu. Deci eră de a se alege intre ungoru si ungoru. Aici a avutu drep-tu Dlu Vaida că a redicatu cuventulu pentru Macskási Pál, că pentru unu barbatu aptu de una parte, éra de alta parte si unu omu forte de omen'a.

Da, Dlu Vitezu a facutu propunerea sa d'in motivulu, că-ci Macskási ne ar' fi insielatu. — Noi nu o potemu afirmă.

Ce a lucratu Dlu in interesulu implinirii dorintiei romanilor, la ai sei, nu scimu, nu potemu scf.

Că ar' fi lucratu in contr'a promisiuniloru date esmisoru romaniloru că sè pacteze, — nu o potemu afirmă că-ci nu avemu date.

Nece ace'a nu potemu afirmă, că Macskási ar' fi fostu vin'a de pretensiunile romaniloru nu s'au implinitu. Atăt'a scimu, că cu ocaziunea alegeriloru membriloru comitetului comitatense, a lucratu că si pre acolo unde majoritatea absoluta a alegatoriloru eră ungori, sè se alega si romani in comitetu. Anume la iniativ'a Dsale s'au alesu la Siardu intre 21 insi 8 romani. — Deci a afirmă că d'insulu ne a insielatu nu o potemu.

Ce nemultiimesce pre Dlu corespondinte, ne a nemultiimitu pre toti; adeca, candidarea si rezultatulu alegeri. Au aceste au fostu tote in man'a lui Macskási, candu insu-si a fostu unu candidatulu? — Candidarea a fostu in man'a comitetului supremu si a comitetului candidatoriu, — carui-a romanii si-au datu list'a lor, éra alegerea a fostu in man'a alegatoriloru magiari, caroru-a legea li-a pusu in mana majoritatea precumpentoria, asiè cătu sortea romaniloru d'in comitatu inca este pusa totu prin lege in man'a acestei majoritati.

Ce eră sè facemu facia cu asta majoritate? — Sè ne retragemu, cum propunea Dlu Vitezu? ori sè ocupămu atātu terenu, cătu vomu poté ocupă, că de pre acelu-a sè ni potemu mai usioru aperă vetr'a si drepturile in contr'a omnipotentei majoritati. In astfelu de impregiurări, politic'a de oportunitate a Dlu L. Vaida se pote pre de plinu rectifică.

Cu ce argumente a combatutu Dlu Vaida pre Vitezu nu se tiene de lucru, — atăt'a remane adeveru, că confertint'a romana intrega a voitu si au decisu a votă pre Macskási de vice-comite.

Ei dar' Dlu corespondinte intreba pre Dlu Vaida că

sè-i spuna, că ce a esoperatu Dsa de la omnipotentii dilei? Aici ar' poté sè respunda mai bine Dlu Vaida, — atăt'a inse este forte adevratu, că mai multu de cătu „unu graun-tiu de mustaru.“ Au nu dŕce chiaru Dlu corespondinte insu-si, cum-că Dlu Vaida si Ioane Hossu au esoperatu introducere a duoi romani in list'a candidatoriu: Stupineanu si Vasiliu Popu, d'entre cari celu d'antăin fu si alesu de jude procesuale.

Scii, cine ne-a insielatu pre noi, Dle corespondinte? Ne a insielatu acea partida cu carea am fostu pactatu, pentru că sè i sprigiunim candidatulu ei si ea pre alu nostru, si cu carea ne am fostu tiparitu siedulu de votatu, si de la carea dŕce Dlu Vitezu, că a luat si scrisore formale de pactu, că cu atăt'a mai tare sè fia obligata a-si tiené cuventulu. — Si ce s'a intemplantu? Noi ne am tienutu, că omeni de onore, de cuventu, éra ei, cea mai mare parte, n'au votatu pentru candidatulu romanu la postulu de jude procesuale alu Cosioinei, si celu-a de la scaunulu orfanale. Aici nu avemu sè ni facemu nece una aruncatura, — amu fostu insielati, éra cei cari ne au insielatu dŕce că e numai unu „kortesfogás“, si noi amu invetiatu pentru venitiu atăt'a că: vide cui fide!

Altmintrea, Dle corespondinte, ti-amu poté face mai multe observări la corespondentia Dta, in specie la unele apostrofări cu cari se pare că voi-esci a tinti a supr'a altoru romani zelosi, d. es. ace'a că D. I o s i f u P o p u, candu a raportatu in numele Comisiunii esmise de a pactă cu cei de la putere, nu a dŕssu „că este convinsu că ungorii sunt cu totii aplecati de a implini dorintiele romaniloru,“ cum raportezi Dta, — ci a dŕssu că: Ungurii se areta aplecati, — si alte lucruri amenunte, cari nu voimu a le ventilă.

In fine una rogare avemu cătra Dlu corespondinte.

Te ai potutu convinge, Dle, d'in diuariele romane si d'in sciri private, cum-că inteleginti'a romana d'in Clusiu in causele nationale au desvoltatu cu tota ocaziunea activitatea cea mai sincera; intre d'ins'a, unde eră vorba de cause nationale si intre inteleginti'a d'in comitatu au donnitu totu de-a-un'a cea mai buna consielegere si solidaritate; te rogămu, in interesulu casei nostre natiunale, nu aruncă neghina in-tre noi, — nu ne batu-jocorfi pre unii si pre altii, spre a ne mangi pre toti.

Mai multi membri ai comitetului comitatense d'in Clusiu si d'in giuru.

Zelau, 8. fauru, 1872.

Nimicu mai justu, decatu acea asertiune a Dvostre, Dle Redactoru, că frecările personale spoite cu colorii nationale sunt desgustatorie si pentru publicu si in genere scandalose.

Daca eu scriindu cele intemplate si vediute cu ochii proprii cu ocaziunea organizării cottului, d'in incredintiarea clubului romanu, care constă d'in toti membri romani ai comitetului, afara de parintele Grigoriu Popu si fiulu seu Emericu, singuru asiu fi alunecatu pre acelu terenu odiosu pre care punendu-se parintele prota si-fece faimosulu respunsu estu la publicu in numerulu 9 ala acestui stimatu diurnal, — mar urisescu sinceru, mi-aru fi rusine si de garduri. — Nu am aflatu cu cale a me pune pre acestu terenu si nu am de cugetu a face acést'a nici in viitoriu facia de relatiunile mele jurnalistiche de statu publicu. — Sciu că vatemările private sociale meritate ori nemeritate si-au alta calle, nu cea a publicitatii; de alta parte sum prè convinsu, că asemenea corespondentie pre langa ce nu servescu de onore auctorului, detragu multu sublimulu scopu a diurnalisticii ce nu pote fi dorinti'a nici unui romanu cu cugetu curatu.

Cand u dara am indegetatu pure faptele anti-romane si malitiose comise in contr'a intereselor romane si am numitu pre auctorulu parintele Grigoriu Popu tat'a aceluora, credu că nu am comisu nici o indiscretiune, nici motivulu nu mi-a potutu fi personalu, că-ci eu de o parte cu parintele Grigoriu nu am avutu nici o certa prsonale — cum pote marturisii si d'insulu, de alta parte daca dsa a aflatu cu cale a le patrá acele, nu trebue sè-i fie nice rusine de ele, acele se tienu de elu că umbr'a de trupu; prin urmare amintindu faptele intemplate nu am potutu lasă neatinsa nici person'a faptrice.

Eu d'in capulu locului am dechiaratu in corespondinti'a trecuta, că mi pare reu că trebue sè me ocupu de person'a parintelui Grigoriu; am regretatu si ace'a, că d'in punctu de vedere puru romanu, nu l'am potutu lasă „extra ictum;“ inse registratoriulu faptelor mai inainte de tote trebue sè fia dreptu, si eu nu potescu, numai Ddieu asiè sè-mi ajute si mie si parintelui Grigoriu Popu precum a scri-su de dreptu si fàra motivu personalu privatu fiesce care referad'a sa!

Cand d'in concrederea a 56 individi romani de acelu-a-si principiu si tienuta am fostu incredintiatu cu referarea celoru intemplate, si, prin urmare, candu, conformu dreptatii si egalitatii, fui constrinsu a apostrofă si boteză pre nume pre parintele Grigoriu Popu si faptele lui, nici prin minte nu mi-a trecut că dsa sè fie atātu de temerariu sè cuteze a-si negă fetulu; pre noi cei-a-lalti romani solidari a ne numi „elicitia“ nu numai, ci inca inaintea nostra a 50-60 membri ai comitetului si respective inaintea totoror romaniloru a se laudă pre sine si fiii sei, (că cum noi

nu amu scf cino-su), a se aretă că presiedinte alesu alu comitetului nationalu (berbece fàra turma); a suspitionă si atacă pre unii omeni, că Georgiu Popu, romanu pentru Selagiu cu merite frumose si nedisputavere, că si cum acestu individ de totu stimatu ar' fi caus'a blamului seu! — Nu, tote aceste nu le-am fi cugetatu, pentru-că la asiè ce-va se pre inde o pelitia de totu grosa a fetei, ce noi pàna acum, pre langa tota degradarea parintelui nostru, nu eramu in stare a i-o presupune. Eu si cei de unu principiu cu mine gaudeamu că Gregoriu Popu simtiendu-se cu ne dreptulu vatematu, că unu conducatoriulu pretinsu alu Romaniloru d'in Selagiu, va veni si cu unu aeru seriosu ni va cere dare de sema pretindendu probe. Daca parintele facea asiè, in locu de a recurge la invective si improscature babesci, si numai dupa ce nu eramu in stare a le dá, sè se apuce de injurature personale! nimicu reu, nimicu de condamnatu nu aveămu in person'a parintelui Grigoriu. Acum inse, candu parintele festionatu are nerusinarea a pasi in publicu cu nesece fêcuri nedemne de unu barbatu si de publiculu unui diurnal seriosu; candu dsa nu se sfiesce a se apucă pure de personalitati si fàra temeiu a le negri; candu dsa pre toti membrii Romani ai comitetului are neobrasnicia a-i numi „elicitia,“ atunci candu intre Romanii comitatului in cestiuni politice elu cu fiulu seu E. Popu stă singuru singurelu: — ti spunemu dreptu, nu lu tienemu demnu de unu respunsu seriosu; si daca totu-si ui demitemu la vorbe cu dnulu parintele, conducatoriulu pretinsu, o facemu numai pentru ace'a că voimu a-i demască cinsti'a facia si a-i dovedii că daca este in ore-care parte vre-o malitia, ace'a parintele nostru, afara de dlui, in daru o va cercă!

Inainte de ce asiu reflectă in specialu la vorbele babesci ale dlui prota, am sè-i respingu acea presupusetiune ne indreptatita, că cum eu mi-asiu fi scrisu referad'a d'in comanda, quasi deobligatu alu bravului romanu Georgiu Popu, — buna ora cum presupuneă odinioara totu acést'a despre unu altu romanu A. C., care asiderea d'in candu in candu i da la publicu faptele-i obscure, — si condusu de invidia personala pentru dragulu bunu alu cui-va in contra parintelui nostru? Nu, pentru-că toti căti me cunoscu d'in cottu, sciu, că pàna adi mi-am pastratu nedependinti'a facia cu fiesce-care Romanu cottensu. — Deci daca simpatia mea nu convine cu dnulu parinte, motivulu nu e personalu, ci portarea lui cea par force anti-romana ce o a documentatu in continuu de 5 ani, ce lu privescu si eu d'in o mica departare. — Si d'in acestu motivu cu dum-nialui nici că simpatizeza vre-unu romanu de sufletu.

Parintele Grigoriu Popu voindu a-mi reflectă si a me da de mintiuna facia de cele scrise cu ocaziunea alegerii officialiloru, mai inainte de tote ne surprinde cu ace'a, că: in cottu d'insulu e presindinte comitetului nationalu?! mai spunendu-ni inca, că-i pare nespusu de reu, că in cause nationale totu altulu, Georgiu Popu face pasii primi, la cari fiesce a se supune nu-lu lasa ambitiunea lui cea fàra margini, de care, cum spune in articulandruulu seu, că omu cu patime nu se pote desbracă!. Asiè ni vorbesce parintele Grigoriu chiamatu că preotu a propovedu spiretulu reconciliatiunii si a evangeliului crestinu. — Nu mi-ar' placeă sé facu pre procatorele nechiamatu a cui-va, cu atātu mai putienu sè vatemu modest'a innascuta a bravului romanu atacatu, posesorele Georgiu Popu; — credu inse a nu sminti candu spunendu numai adeverulu si cele cunoscute de toti Selagenii, voin sè reflectezu si in numele dnei-sale la cărcofelele babesci demnu de conversatiunea de culina usuata a parintelui fatalu.

Purcediendu d'in aceste incidintie cu privire la cele mai susu amintite a dlui Grigoriu Popu am sè-i spunu, că: adeverulu e, cum-că elu de 4-5 ani, de candu siedu si eu in comitatu, nu numai că n'a fostu presiedinte comitetului nationalu, ci in acestu restempu nici că s'au infaciatu la vre-o congretratiune marcala, pre langa tote că multe si ponderose fure causele cari se pertractara in acesti ani. Si in tote aceste impregiurări grele cine a fostu care si-a redicatu cuventulu in interesulu Romaniloru prin congregatiuni? dnulu Georgiu Popu! Asiè dara daca dni'a-ta, dnule Parinte, te numesci conducatoriulu, cum vine de te potu-si rebdă a nu te infacisiă in tempu de 5 ani in congregatiuni pentru aperarea poporului iubitu, cum dŕci, de Dni'a-ta?

Inse vei dŕce, că daca nu ai facutu nemic'a de 5 ani încôce, ai lucratu inainte de ace'a cu ani intregi séu chiaru si inainte de 1848? Ce vei fi facutu inainte de 1848 in interesu romanu, si ce felu defundamentu ai pusu dni'a-ta causei romane d'in Selagiu? séu si d'in 1848 pàna in 1861? nimene, nici chiaru dni'a-ta nu scii, pentru-că in adeveru nu ai facutu nimica, greu de totu fiindu atunci a face ce-va lucru nationalu publicu politicu. Terenulu ti-s'a deschisu numai in anulu 1860/1. Inse ore facutu-ai ce-va de atunci pàna in 1865. cum s'ar' cadé unui conducatoriulu espresu? noi nu scimu. Si daca totu-si ai facutu, spune-ni ce ai facutu? Sfiel'a nu te pote escusă, că daca nu-ti e grătia a te laudă pre dni'a-ta si pruneei domniei tale in publicu, cum sè-ti fie greu a spune atari fapte, cari nòe numai placere, éra dtale gloria ti-ar u causă? Areta-ni câte consultatiuni ai in trunitu? unde ce a resultatulu d'in activitatea dtale? si daca dta parinte nu ai facutu nimica, ce sufletu te porta de te incerci a negri pre unu romanu că Georgiu Popu, care, pre langa tote slabitiunile ce dtai le credi sii-le atribuiesci, prin faptele lui pure nationale cu privire la comitatu, de unu deceniu încôce si-a cascigatu merite neperitorie inaintea intregului poporu de aici! Pardonu, dnule Parinte! acum

mi-vine in minte, că d'ni'a-ta totu-si nu ai fostu de totu inertu, si facia de evenimentele obvenite d'ia deceniulu es-pirata ai datu nescari semne de activitate. Éta cum. Ro-manii d'in cottu primulu semnu eclatantu de consciintia nationala si energia barbatesca l'au datu la anulu 1865/6. cu ocaziunea alegerii de deputatu d'in Cehu. — Desemnatura romanu a fostu d. A. Bud'a. Poterea, energi'a si resolutiu-nea ce au documentatu Romanii cu acésta ocaziune fure fara parchia si in cottu ne mai pomenite; si, dnule parinte, pune-ti man'a pre peptu si marturisesce sinceru, că sufletulu acelu opu fú d. Georgiu Popu, care nu a sciutu cruti-tia nici ostendela nici sacrificie materiale; acelu Georgiu Popu, pre care d'ni'a-ta te silesci a-lu innegrí, dar' pre care romanimea d'in cottu lu stimeza si iubesece că sufletulu seu. — Nimicu sè nu fi facutu alt'a d. Georgiu Popu, de cătu ce a facutu in 1865., la stim'a romanului de aici pote tiené contu, dupa-ce si ungurii se mirara de atát'a abnegatiune si constantia esemplaria, vediendu mai alesu că singuru res-istintia de stanca a unui individu cu anima cătu necazu e in stare a li causá.

In acesti tempi de gloria pentru Selagiu si dta dnule Parinte te teneai de Romani. Lupt'a tiené mai unu anu, si candu acum erá sè aiba celu mai bunu resultatu o ni-micisi singuru prin ace'a, că te facusi tradatoriu de par-tida, si aliatu cu partid'a contraria magiara.

Pretiuulu tradării ti-fú alegerea de deputatu intr'unu modu scandalosu de cătra magiaroni. Eca, Parinte! activi-tatea dniei-tale si iubirea de poporu, vindindu-ti natiunea, intocma că Esau, pentru unu blidu de liate. Si dora cá de-putatu ai facutu ce-va bunu, ori ai vorbitu ce-va folositoriu pentru Romani in specie, pre cari cu budie impie dci cá i iubesci, si in genere pentru populiunea cottului? feresca Ddieu! Ai datu o adresa de incredere lui F. D. acu, trimisa de cătra alegatorii dtale! Atát'a a fostu totu, si cu acésta, precum bine observá pre atunci „Gur'a-Satului,* crediendu că ti-ai implinitu misiunea de deputatu, pote apesatu si mus-tratu si de consciintia, ai abdísu si venitu a casa cu o lada pli-na de suveniru pestane de deputatu! Vedi, Parinte sante! ce activitate trista si afurisita ni-ai lasatu dta spre memori'a-ti eterna de pre tempii anului 1865/6. Me értá, că aceste sce-ne triste mi-venira in minte, acésta inse se intemplá numai dupa-ce ti-am cetitu pasagiulu neadeveratu a pamfletulu da-tatu d'in Basesti 20 ianuariu, unde dci cá: Georgiu Popu a inchaiatu aliantia cu unu magiaru cu privire la fiitor'a alegere de deputatu, oferindu-i miile de voturi romane numai pentru ace'a cá si acelu magiaru sè-i fie intru ajutoriu la cascigarea vre-unui postu administrativu cu ocaziunea orga-nisării facute degiá in 28. decemvrie a. t. — Risum teneat-is! Parinte! candu purcedi intru judecarea altui-a nu porni totu de-un'aj d'in person'a-ti propria: cá de ce ai fostu capace dta in 1865 si 1872, Georgiu Popu nu va poté fi in vezi; nici precum dora ai dori nu-ti va urmá vre una data.

Daca toti romani la olalta amu avé lipsa de oficiu, elu singuru e acelu-a, care cu unu latifundiu de la 1000—1200 de jugere si venitu corespunditoriu nu are lipsa de elu, — si daca totu-si l'a portatu si in parte erá aplecatu a-lu portá si pre venitoriu, pentru trecutu a facutu d'in lips'a alto-ru romani mai apti, condusu de sentiu natiunalu, de care Dta, parinte! nici idea nu poti sè aibi, cá-ci egoismu si sentiu natiunalu sunt neunivere, cá ap'a cu oleulu; éra pentru venitoriu fú silitu a cedá mai multu presiunii magiare, pana si a corifeiului romano-fagu L. Szikszay si prefectului bar. Wesselényi, cari inainte de alegere pre calle privata cu totii lu intetira (vedi si „Ellenör“ nr. 29 a. c.) in tocma precum stetera de elu sè primesca oficiu si partid'a intrega romana si magiara liberale. — Asié dará Dta d'in 1865 numai activitate trista ni lasasi; de martori ni potu f., daca vrei, nume: A. Buda, G. Filepu si alti in-teligenți, precum si diurnalistic'a de atunci, unde tote acestea devenira scrise cu tota sinceritatea. Si daca totu-si pre lan-ga tote acestea ai curagiu de a te numi conducatoriu sin-guru patentatu, trebue sè-ti spunem: putina noscintia ai de morala politica. Ore mai credi, cá usu desertorin apostatu si tradatoriu, pre langa astu-feliu de portare, pote sè-si recapete increderea perduta? Nichita.

(Finea va urmá.)

VARIETATI.

.. Multumita publica.) Se esprime prin acésta multumita publica dlui M. Dobo d'in Orestia pentru procurarea si imprumutarea vestminteloru nat. romane, folo-site la jocurile „Batut'a si „Calusierii,“ jocate in balulu ro-manu d'in Pest'a. — Pest'a in 15. fauru. 1872. Comitétulu arangiatoriu.

* (Insciantiare.) Unu tablou frumosu si mare, care represinta diece juni romani in vestminte nati nale, cari s'au produxu cu atát'a succesu cu jocurile „Batut'a“ si „Calu-sierii“ in balulu romanu d'in Pest'a, d'impreuna cu comitétulu arangiatoriu alu acestui balu, constata oriu d'in cinci membri. — se pote procurá cu 3 fl. 50 cr. la dlu Atanasiu Barianu, juristu, in Pest'a, Alte postgasse, Nr. 1. Venitulu curatu ce incurge d'in acestu tablou asemenea e destinatu pentru scopu-rile balului.

.. (Copilasiulu n'ai meseriasiu) d'in-tr'unu orasiu alu Germaniei se bolnavise de friguri nervose. D'in diu'a candu se bolnavi copilulu pisic'a d'in casa, pre care copilulu o ingrigiá forte bine mai inainte de bola, nu voi sè mai manance nimicu, nici chiaru carne. Animalulu fidelu visitá in tote dílele pre miculu pacientu. Lu mangaiá sarindu pre patu si lingundu mánile copilului; afara de acestea ea si-aretá dorerea si prin sunete plangutorie. Intr'una dí voi sè mai sara éra-si pre patu, inse nemancata de atátea díle, ea slabise atátu de multu in'cátu nu mai potú essecutá saritur'a si si-de de s'firsit-ulu d'inainte patului unde jaceá copilulu.

Sciri electrice.

P r a g'a, 23. fauru. Diariulu „Narodni Lis-ty“ comunica, că pusetiunea ministeriului e mai fir-ma cá ori candu alta data; imperatulu i-ar' fi da-

tu potere deplina pentru tote msurele cari se re-feresc la esecutarea constitutiunii.

S c u t a r i, 23. fauru. Turcii fortifica forte tare confiniulu spre Muntenegru. In Cetini'a dom-nesce activitate mare pentru a preveni lovituri Caus'a acestei miscári neasceptate nu o cu-noscuta.

B e r o l i n u, 22. fauru. In cercurile compe-tinte se afirma, că negociatiunile cu Versali'a pen-tru evacuarea cătu mai curunda a territoriulu franceasu se continua si esistu prospecte, cá de o camdara truppele de ocupatiune se voru reduce in mesura mare.

V i e n'a, 23. fauru. Ministeriulu primí de la imperatulu indemni atea, cá immediatu dupa sanc-tiunarea legii de urgentia sè publice alegeri di-recte in Boemi'a.

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU.**

Feriti-ve de speculanti amagitori!

Intre multele anuciuri, mai alesu cele de orologie, sunt unele prea pompose si compuse cu intentiune de a prinde in cursa pre locutorii de la tiera (provinciáli). Ori si cine dar' intru interesulu seu propriu feresca-se de a cumpérá orologiele pentru cari venditoriuulu nu poté dá garantia de ajunsu. Orológiele cum perate la mine se potú totu-de-un'a si depa placu au a mi se returná, an a se schimbá cu altele, una dovada acésta despre cea mai exacta soliditate.

MINUNELE DILELORU NOSTRE

sunt orologiele prea-bine regulate, cari se vendu cu recerita de garantia pre 2 anni; acele se vendu, precum se poté vedé mai la valle, cu preturi forte mice, numai od trecerea lorú sè fia mai mare. Deci, nimene sè nu scape ocaziunea binevenita de a se providé cu unu asemenea obiectu atitu de trebuitiosu pentru dooce-care casa.

Pentru tote orologiele se garanteza cá la orologeriu.

- 1 orologiu frumosu cu capsula de bronzu si cadranulu emailata . . . . . fl. 9.50
- 1 cu cadranulu de porcelana emailata . . . . . fl. 1.80
- 1 cu sunaria (care bate) . . . . . fl. 2.80

Ori care d'in acésti, impreunatu cu desceptora, 20 cr. mai multu.

- 1 orologiu, formatu mare, frumosu lucratu, cu cadranu de porcelana . . . . . fl. 2.80 pana la fl. 3.20
- 1 acelu-si, preadnu ornatu, cu desceptora . . . . . fl. 3.90, 4.50
- 1 orologiu cu pictura fina pre partea anterioara, cadrele aurite seu cu gravuru de arto elveticu, tote cu desceptoriulu, unulu . . . . . fl. 5, 6, 7, 8
- Orologie de salone d'in bronzu cu recipientu si postamentu, unulu . . . . . fl. 2-2.60
- 1 orologiu mare . . . . . fl. 3.90-4.50
- 1 orologiu englezescu de caloritu, cu desceptoriulu, care de siguru cu te lusa a dormi. — cu teca . . . . . fl. 5.
- Orologie elveticu de pusunariu, bine regulate, cu garantia pre doi ani, forma prea-frumosa, d'impre-una cu catena de auru-nou . . . . . fl. 4.50
- Unu adevératu ornamentu pentru fa-care salonu sunt renumitele orologie vienesu cu pendulu, cu rotatoriu de 8 díle, in una cutia frumosa si de 30 degete de lungu; 1 bucata cu rotatoriu 19 fl., 1 bucata cu batatoriu . . . . . fl. 28.

Orologie anglice de pusunariu

cu machina de nicolu seu de precisiune, garantia pre 5 ani, aceste sunt cele mai sigure orologie fabricate pana acoum.

- 1 Cronometru cilindric . . . . . fl. 9.50
- 1 auritu prin focu . . . . . fl. 10.40
- 1 Ancora cu sticla de cristalu . . . . . fl. 10.50
- 1 auritu . . . . . fl. 11.—
- 1 cu capsula duplice, savoneta . . . . . fl. 13.50
- 1 acelu-si auritu . . . . . fl. 14.50
- Orologie duplice americanu cu machina duplice, cari mai inainte au costatu . . . . . fl. 18.—
- Acoure pompose cu sticla de cristalu . . . . . fl. 15.50
- Orologie anglice de arto cu machina aligrana, forte fina si cu multa oste-nela lucrata, 1 bucata . . . . . fl. 20.—
- 1 Remontoriu (fara chibia) . . . . . fl. 12.50
- 1 sort'a cea mai fina . . . . . fl. 14.—
- 1 ancora de cele mai noue, cu sticla de cristalu duplice, incatu se pote vedé constructiunea fara a se deschide orologiuulu . . . . . fl. 10.50
- 1 aceea-si, ancora mai fina . . . . . fl. 13.50
- Orologie pentru dame, fina si eleganta . . . . . fl. 12, 15, 18.

Totu felulu de orologie vechie, si cele ce aici nu sunt insirate, se vendu mai estinu decátu ori unde aiurea. Unu orologiu de sore, bine regulatu cu compasu, in forma de pusunariu, si dupa carele se potú regulá tote orologiele mecanice, costa numai 25 cr.

Catene de orologie de auru talmi.

façonulu celu mai nou si mai pomposu, pre cari catenele de auru genuinu nici intr'o privintia nu le intrecu, de ora-ce sunt acuratu imitate in faconu si nici-odata nu-si perdu colorea aurului.

- 1 bucata scurte cu 70, 90 cr. . . . . fl. 1.20-50 cr.
- 1 pre-finu lucratu . . . . . fl. 1.50, 2, 2.50 si fl. 3
- 1 catene lungi de gramadi, venetiane, ... fl. 1.50 si fl. 2
- 1 Medallione de cea mai frumosa specie cu cite d'in argintu de 13 probe cu cite . . . . . 50, 60 cr. fl. 1.50
- 1 bucata scurte, prea-finu lucrate, cate . . . . . fl. 2.50 si fl. 3.50
- 1 catene de argintu genuinu, de 13 probe, aurite prin focu . . . . . fl. 3.50, 4.—
- 1 catene lungi de gramadi de 13 probe, genuine, ... fl. 5.50 si fl. 6.50
- 1 lagatura atornatorie de orologiu cu 6 obiecte diferite de bijuterie . . . . . 60 cr.

Se potú capeté numai in noulu si marele

Bazaru de ornamente alu lui A. Friedmann in Vienn'a, Praterstr. Nr. 26.
vis-a-vis de teatrulu Carolu.

Tote marfurile, cari nu voru conveni O. DD. cumperatori, au se voru reprimi au se voru schimbá cu altele, ceea ce dovedesce soliditatea cea mai exacta.

Ornamente eftine pentru domne si domni

Ornamentele d'in metalu nou (auru nou seu auru talmi) facu da priosu pre cele genuine, postru cá aceste noue fabricatiuni nici in colora nici in forma (faconu) nu e adu celoru mai genuine, apoi este de insemnatu, cá nu costa nici a patra parte d'in pretiu ce se dá numai pentru forma (faconulu) celoru genuine, deci urmasa de sine, cá se pote mai a dese oi cumpérá ceea ce este mai nou si mai modernu. Insu-si cunoscutoriulu pote si amagitu cu acestea, atitu sunt de bine imitate.

Cele mai noue ornamente,

dupa forma cea mai moderna, fabricatu d'in auru nou, carele pastreza colorea auria si prin urmaso semena de minune cu ornamentele genuine, cu pietre imitate, seu cu emailu dupa cum cere faconulu.

- Brosie (ace) fina, 1 buc. 40, 60, 80 cr. fl. 1. presafie, 1 . . . . . fl. 1.50, 1.80, 2-30.
- Cereti, fini, 1 parchia 50, 80 cr. fl. 1. presafiu . . . . . fl. 1.50, 2, 2.50.
- Garniture intregi, ace si cereti 80 cr. fl. 1.20, 1.80; presafie lucrate fl. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.
- Bractete, fine, 1 buc. 50, 80 cr. fl. 1. presafie fl. 1.50, 2, 3, 3.50.
- Collere preafumose, 1 buc. 90 cr. fl. 1.20 pana la 1.50.
- Medallione, fine, 20, 40, 60 cr. presafie 80 cr. fl. 1. 1.50 cr.
- Inelle preafumose, cu osebite pietre imitate, 1 buc. 30, 40, 50, 60, 80 cr. fl. 1.
- Catene de orologie pentru domni, scurte 40, 60 cr. fl. 1. 1.50, 2
- Catene de gramadi, fine, faconu venetianu, fl. 1.40, 1.80, 2.
- Ace pentru domni, 20, 40, 60, 80 cr.
- Bumbi la camasia, 1 buc 10, 15, 20, 30 cr.
- Bumbi la maneece, 1 par. 20, 30, 40, 60, 80 cr.
- Bumbi la galera 5 si 10 cr.
- Garniture intregi, bumbi la camesia si maneece, 50, 80 cr. fl. 1. 1.50.
- 1 lagatura de atornatorie de orologie 60, 80 cr. fl. 1.
- Inelle de auru genuinu cu pietre fl. 1.50, 2, 2.50.
- Catene de argintu, de 13 probe, aurite prin focu, scurte fl. 3.50
- Catene lungi de gramadi, totu de 13 probe, fl. 6, 7.
- Medallione de argintu, 13 probe, aurite in focu si emailata fl. 2.50, 3.

Ornamente fine de briliante.

Insu-si cunoscutoriulu pote si amagitu prin aceste ornamente cuprinse in argintu, provedutu cu substratu auritu si cu acu, briliantele (diamanti) imitati sunt de cristalu de munte, anu tecitu, carele nu perde viulu focu, sunt si alte imitatiuni de pietre pretioase.

- 1 Brosiu fl. 4, 5, 6.
- 1 parch. Cereti fl. 4, 5, 6.
- 1 par. bumbi de camesia fl. 2.40, 3.50, 4.50.
- 1 acu pentru domni fl. 1.80, 2.90, 3, 4.
- Inelle cu briliante d'in auru fl. 1.20, 1.50, 2, 3.
- Crucisitie, inime, a se portá la gutu fl. 2, 3, 4.

Marfu de insemnatu mai susu cu preturile si calitatea numita sunt de vandaru numai in depositoryulu subsemnatulu. Listele preturiloru pentru tote obiectele se dau gratuite. Va intrecu pre ori si cine a avé unu esemplariu.

A. FRIEDMANN in Vienn'a, Praterstrasse Nr. 26.